

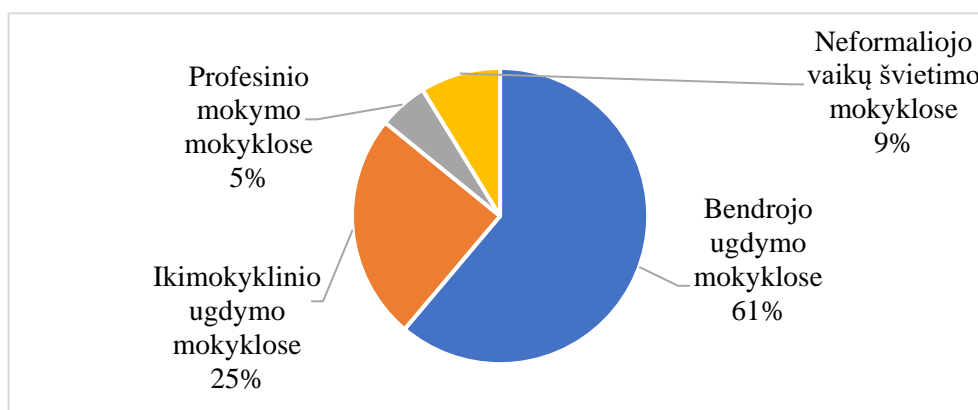
Šiaulių rajono savivaldybė

Šiaulių r. savivaldybės pedagoginių darbuotojų kvalifikacijos tobulinimą vykdo Šiaulių rajono švietimo pagalbos tarnyba (toliau – Tarnyba)¹.

2021–2022 m. m. Šiaulių r. savivaldybėje dirbo 708 pedagoginiai darbuotojai, iš jų 433 (61 proc.) – bendrojo ugdymo, 175 (25 proc.) – ikimokyklinio ugdymo, 38 (5 proc.) – profesinio mokymo, 62 (9 proc.) – neformaliojo vaikų švietimo įstaigose (žr. 1 pav.). Pastaruosius keletą metų pastebimas savivaldybės pedagoginių darbuotojų, dirbančių bendrojo ugdymo įstaigose, skaičiaus mažėjimas (13 %) – 2019–2020 m. m. jų buvo 499, 2020–2021 m. m. – 472. Pedagoginių darbuotojų skaičius mažėjo ir profesinio mokymo įstaigose (7 %), bet didėjo ikimokyklinio ugdymo (15 %) ir neformaliojo vaikų švietimo įstaigose (6 %).

1 pav. Daugiausia pedagoginių darbuotojų dirbo bendrojo ugdymo įstaigose

Pedagoginių darbuotojų skaičiaus pasiskirstymas pagal mokyklų tipus (procentais)

2022 m. Tarnyba vykdė 18 ilgalaikių (ne mažiau kaip 40 val. trukmės) pedagogų kvalifikacijos tobulinimo (toliau – PKT) programų (toliau – Programos) pagal Valstybinių ir savivaldybių mokyklų vadovų, jų pavaduotojų ugdymui, ugdymą organizuojančių skyrių vedėjų, mokytojų ir pagalbos mokiniui specialistų 2020–2022 metų kvalifikacijos tobulinimo prioritetus. Jose dalyvavo 944 pedagoginiai darbuotojai (žr. 1 lentelę).

Palyginti su praėjusiais metais, matyti, kad savivaldybėje 2021 m. ypatingas dėmesys buvo skirtas prioriteto *Kompetencijų tobulinimas įgyvendinant šiuolaikinį ugdymo / mokymo turinį* kryptčiai *Skaitmeninio raštingumo tobulinimas*, o šiais metais didesnis dėmesys skirtas kitai šio prioriteto kryptčiai – *Į mokymąsi orientuotos vertinimo kultūros auginimas*. Pagal to paties prioriteto kryptį *Skaitymo gebėjimų ugdymas visoje ugdymo srityse*, kaip ir 2021 m., Programų nevykdyta. 2022 m. daugiausia Programų vykdyta ir daugiausia dalyvių pritraukta pagal prioriteto *Kompetencijų, reikalingų veiksmingai ugdyti skirtingų ugdymosi poreikių turinčius mokinius, tobulinimas* kryptį *Bendradarbiavimo gebėjimų, reikalingų ugdyti ir teikti reikalingą švietimo pagalbą ir paslaugas, tobulinimas*, o 2021 m. didesnis dėmesys buvo skirtas prioriteto kryptčiai *Mokinio skirtybių suvokimas, atpažinimas ir panaudojimas siekiant jo pažangos*. Prioriteto *Vadovavimo ir lyderystės ugdymo / mokymo procesui ir švietimo įstaigai kompetencijų tobulinimas* kryptims 2022 m. dėmesio skirta gerokai mažiau, panašų dalyvių skaičių pritraukė tik kryptį *Lyderystės ugdymui ir mokymuisi stiprinimas* atliepančios Programos.

¹ Prieiga internete <https://www.srspt.eu>.

1 lentelė. Daugiausia Programų vyko pagal prioritetą *Kompetencijų, reikalingų veiksmingai ugdyti skirtingų ugdymosi poreikių turinčius mokinius, tobulinimas*

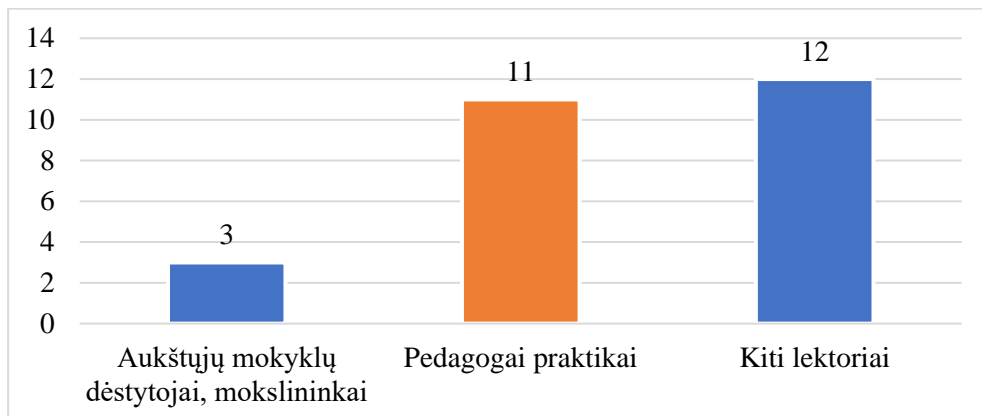
Vykdytų Programų ir dalyvių pasiskirstymas pagal prioritetus

Prioritetas / prioriteto kryptys	Vykdytų Programų skaičius	Vykdytų Programų dalyvių skaičius
Kompetencijų tobulinimas įgyvendinant šiuolaikinį ugdymo / mokymo turinį	4	152
Skaitmeninio raštingumo tobulinimas	1	15
I mokymąsi orientuotos vertinimo kultūros auginimas	3	137
Skaitymo gebėjimų ugdymas visose ugdymo srityse	–	–
Kompetencijų, reikalingų veiksmingai ugdyti skirtingų ugdymosi poreikių turinčius mokinius, tobulinimas	11	579
Mokinio skirtubių suvokimas, atpažinimas ir panaudojimas siekiant jo pažangos	2	151
Bendradarbiavimo gebėjimų, reikalingų ugdyti ir teikti reikalingą švietimo pagalbą ir paslaugas, tobulinimas	9	428
Vadovavimo ir lyderystės ugdymo / mokymo procesui ir švietimo įstaigai kompetencijų tobulinimas	3	213
Lyderystės ugdymui ir mokymuisi stiprinimas	2	158
Gebėjimų priimti sprendimus, grįstus duomenimis, stiprinimas	–	–
Mokyklos bendruomenės telkimas įgyvendinant įtraukties principą švietime	1	55
Iš viso:	18	944

Rajono pedagoginiai darbuotojai, dalyvavę įgyvendinant Programas ir plėtoję savo profesines kompetencijas, turėjo galimybę mokytis kartu su pedagogais praktikais, mokslininkais ir kitais lektorais (psichologais, sveikatos specialistais, Tarnybos darbuotojais ir kt.).

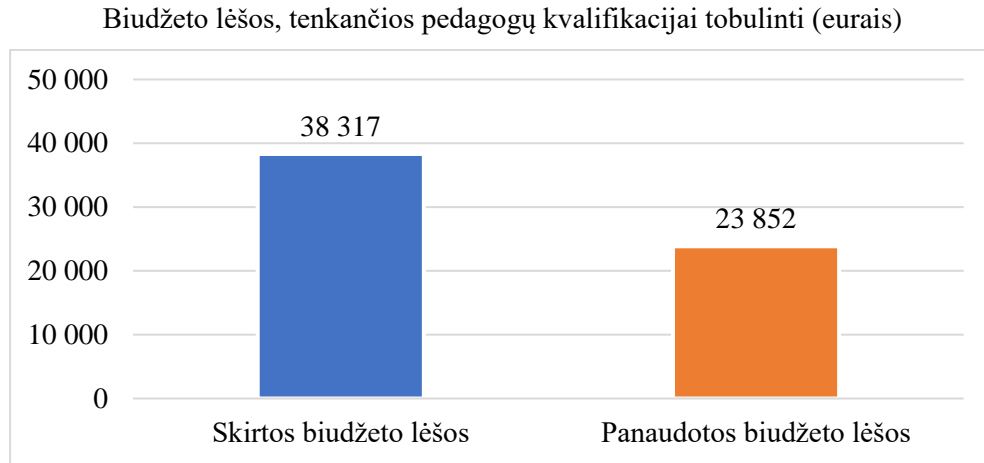
2 pav. Prioritetines kvalifikacijos tobulinimo Programas dažniausiai įgyvendino kiti lektoriai

Prioritetines kvalifikacijos tobulinimo Programas įgyvendinę (vykdę) lektoriai

Pedagoginių darbuotojų kvalifikacijai tobulinti savivaldybėje 2022 m. panaudota daugiau nei pusė PKT skirtų lėšų (žr. 3 pav.). 2022 m. PKT lėšų skirta šiek tiek daugiau nei 2021 m., tačiau jų panaudota mažiau nei 2021 m. (74 proc.).

3 pav. Iš skirtų biudžeto lėšų mokytojų ir kitų ugdymo procese dalyvaujančių asmenų kvalifikacijai tobulinti panaudota 62 proc.

Kvalifikacijos tobulinimo galimybių užtikrinimas savivaldybėje

(remiantis Tarnybos veiklos išorinio vertinimo išvadomis ir interneto svetainės puslapių apžvalga, atlikta 2023 m. vasario–gegužės mėn.)

Tarnybos svetainėje skelbiamas kiekvieno mėnesio renginių planas. Tarnyba rūpinasi ne tik pedagogų, bet ir kitų savivaldybės suaugusiųjų švietimu, todėl renginius pedagogams reikia pasirinkti iš visų renginių. 2023–2025 metų PKT prioritetingos sritys paskelbtos aktualių dokumentų skiltyje. Kokiai prioritetinei sričiai priskirta Programa, šalia prioritetingų Programų nepamirškta. Atskirai skelbiamas ilgalaikių kvalifikacijos tobulinimo Programų sąrašas, jų aprašymas su moduliais ir Programų temos pagal lektorius. Tarnyba turi parengusi savo Profesinių kompetencijų tobulinimo tvarkos aprašą, pagal kurį rengia ir vykdo ilgalaikes PKT Programas, organizuoja renginius, kviečia lektorius, vykdo PKT Programų vertinimą ir pan.

Tarnybos darbuotojai teikia informacinę, ekspertinę, konsultacinę, metodinę pagalbą mokytojams, švietimo pagalbos specialistams ir tėvams (globėjams) vaiko pažinimo, specialiųjų ugdymosi poreikių, psichologinių, asmenybės ir ugdymosi problemų turinčių asmenų ugdymo ir jo organizavimo, įvairių specialiųjų pedagoginių, psichologinių, asmenybės ir ugdymosi problemų sprendimo klausimais, skleidžia ir diegia specialiojo ugdymo ir psichologijos mokslo naujoves.

Tarnybos svetainėje atskirai skelbiamas 2023 m. dalykinių olimpiadų, konkursų, kvalifikacijos tobulinimo, gerosios darbo patirties ir kitų renginių planas. Atskiras dėmesys skiriamas ugdymo turinio atnaujinimui (toliau – UTA). Šiaulių r. savivaldybė sudarė UTA koordinavimo komandos veiklos planą 2022–2023 m., kuris skirtas padėti Šiaulių r. savivaldybės bendrojo ugdymo mokykloms sėkmingai pasiruošti įgyvendinti atnaujintas bendrąsias programas. Pagal planą, pirmiausia tobulinamos planą įgyvendinančios komandos kompetencijos, tada rengiamos ilgalaikės pedagogų kvalifikacijos tobulinimo Programos vadovams (bendruomenės telkimas pokyčiams / pokyčiams palankaus mikroklimato kūrimas; bendrųjų kompetencijų sampratos gilinimas / tikslinimas; edukacinė išvyka / kitų savivaldybių mokyklų gerosios patirties stebėjimas, analizavimas, pritaikymas ir pan.) ir mokytojams (mokyklos veiklos kokybės / atnaujinto ugdymo turinio įgyvendinimo, proceso kokybės įsivertinimas; mokytojų pasirenkamo ugdymo turinio dalis ir pan.), pagal jas vykdomi mokymai. Periodiškai organizuojami savivaldybės švietimo įstaigų vadovų patirties sklaidos renginiai (pasitarimai, apskritojo stalo diskusijos, konsultacijos ir pan.), rengiamos konsultacijos mokykloms dėl įtraukiojo ugdymo

nuostatų įgyvendinimo, o mokyklų mokytojų atstovams organizuojamos praktinės-kūrybinės dirbtuvės, skirtos bendrųjų kompetencijų sampratai gilinti / tikslinti, kurios yra ilgalaikės PKT Programos dalis. Aktualią informaciją apie UTA Tarnyba nuolat teikia mokytojų metodiniams būreliams, viešina savivaldybės mokykloms ir visai pedagogų bendruomenei. Tarnyba koordinuoja savivaldybės mokytojų atranką dalyvauti NŠA organizuojamuose mokymuose. Tarnybos PPT siūlo paskaitas ir mokymus vaikams, tėvams ir mokytojams.

Tarnyboje organizuojamos įvairios švietimo ir pedagoginės veiklos sričių konsultacijos: specialiojo ugdymo organizavimo ir spec. ugdymosi poreikių mokinių vertinimo, PKT Programų, projektų, edukacinių kelionių programų rengimo ir įgyvendinimo, renginių organizavimo ir planavimo, švietimo dokumentų tobulinimo. Konsultacijos teikiamos įvairioms klientų grupėms ir organizacijoms, klientams patogiu laiku ir būdu.

Tarnyba organizuoja keitimąsi gerąja patirtimi apie įvairias sritis: ugdymo turinį, ugdymo metodus, mokytojo vaidmenį, mokymosi motyvą, vertinimą, organizacijos kultūrą, mikroklimatą, švietimo politiką, švietimo sistemos kultūrą, ugdymo turinį, mokytojų rengimą ir PKT, spec. ugdymą, darbą su spec. ugdymosi poreikių turinčiais mokiniais. Tarnyba kuruoja metodinių būrelių veiklą, organizuojami pasitarimai, kuriuose svarstomi aktualiausi UTA įgyvendinimo ir ugdymo proceso organizavimo klausimai. Įstaigoje elektronine ir popierine formomis kaupiamas edukacinės patirties bankas. Tarnyba vykdo įvairius projektus. Sėkmingai plėtojamas tarpinstitucinis bendradarbiavimas, partnerystės tinklai, kurie sudaromi pasirašant bendradarbiavimo sutartis. Projektų partnerių Tarnyba ieško portale *Nordplus*.

Registracija į renginius vykdoma elektroninėje renginių registracijos sistemoje *Semiplius*.

Remiantis Tarnybos veiklos duomenimis, atsispindinčiais interneto svetainės puslapiuose, ir Tarnybos veiklos išorinio vertinimo išvadomis, matyti, kad siekiama sudaryti galimybes ugdyti pedagoginių darbuotojų bendrąsias ir profesines kompetencijas.

PKT poveikis ugdymo kokybei

Tarnyba tiria ir prognozuoja įvairių neformaliojo suaugusiųjų švietimo kvalifikacijos tobulinimo renginių ir kitų neformaliojo švietimo paslaugų poreikius (atliktas tyrimas ir paviešinti jo rezultatai). Šiaulių rajono savivaldybės Švietimo ir sporto skyrius vykdo pedagogų kvalifikacijos tobulinimo stebėseną, renka, kaupia, analizuoja ir apibendrina pedagogų kvalifikacijos tobulinimo duomenis ir informaciją. Kartą per metus renkami šie duomenys (visų pedagoginių darbuotojų ir apibendrinti įstaigų duomenys): kvalifikacijos tobulinimo organizatorių pasirinkimas, kvalifikacijos tobulinimo renginių trukmė, bendri, visai įstaigos bendruomenei organizuoti kvalifikacijos tobulinimo renginiai, bendras kvalifikacijos tobulinimo dienų skaičius; iš šio skaičiaus – dienų, kai buvo tobulintos kompetencijos pagal prioritetus, skaičius.

Analizuojami švietimo įstaigų veiklos rezultatai, remiantis švietimo įstaigų ataskaitomis, vadovų veiklos ataskaitomis, išorės vertinimo rodikliais, nacionalinio mokinių pasiekimų patikrinimo, pagrindinio ugdymo pasiekimų patikrinimo, brandos egzaminų rezultatais, analizuojamos mokinių pasiekimų problemų priežastys, stebima mokinių pasiekimų dinamika. Tarnyba renka duomenis apie pedagogų kvalifikacijos tobulinimo poreikius. Kvalifikacijos tobulinimas planuojamas Šiaulių rajono savivaldybės Švietimo ir sporto skyriui bendradarbiaujant su Tarnyba, atsižvelgiant į prioritetines kvalifikacijos tobulinimo sritis.

Tarnyba atlieka anketavimą po kiekvieno kvalifikacijos tobulinimo renginio (ką mokytojai ketina pritaikyti savo veikloje); vyksta profesinės veiklos refleksijos, neformalus pokalbiai, pamokų stebėjimas. Išsiaiškinus jau įvykdytų PKT Programų poveikį, planuojamos naujos ilgalaikės PKT Programos.

Mokytojų PKT renginiuose išplėtos kompetencijos, naujų ugdymo metodų ir priemonių taikymas po jų ir dalijimasis gerąja patirtimi, tikėtina, padarė **poveikį mokinių pasiekimams ir pažangai**. Po mokymų mokytojų vedamos pamokos tapo įdomesnės ir naudingesnės mokiniams, taikoma lankstesnė vertinimo sistema. Didesnis dėmesys skiriamas ugdymo individualizavimui ir diferencijavimui, siekiant labiau atsižvelgti į kiekvieno mokinio ugdymosi poreikius, įtraukij

ugdymą. Atsiranda naujos metodinės veiklos formos – plėtojama tinklaveika, mokytojai remiasi sėkmingais pavyzdžiais.

Kryptingai, pagal šalies ir rajono pedagogų kvalifikacijos tobulinimo prioritetus ir mokyklų poreikį vykdomas pedagogų kvalifikacijos tobulinimas daro **poveikį ir savivaldybės mokyklų, kaip organizacijų, pažangai**. Mokyklų bendruomenėse skatinamas komandinis darbas, kuriama mokyti skatinanti aplinka, skatinama individualios patirties sklaida ir kolegialus grįžtamasis ryšys.

Rekomendacijos

Atsižvelgiant į pateiktus duomenis, *siūloma*:

- savivaldybės lygmeniu daugiau dėmesio *skirti* PKT stebėsenai, *analizuojant*, ar mokymosi patirtis ir dalyvaujant PKT Programose pedagogų išplėtos kompetencijos perkeliama į praktiką;
- *siekti*, kad būtų stebimas ir analizuojamas pedagogų mokymosi patirties perkėlimo poveikis mokinių pasiekimams ir pažangai;
- savivaldybės lygmeniu *stiprinti* pedagogų požiūrį ir motyvaciją dėl tikslingo patobulintų kompetencijų perkėlimo į praktiką;
- efektyviau *panaudoti* PKT skiriamas lėšas (panaudota 62 proc.).